

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jak správně zapsat volnou živnost do obchodního rejstříku?

Před několika lety Nejvyšší soud podstatně změnil pravidla pro zapisování živnosti volné do obchodního rejstříku a v nedávném rozhodnutí tato pravidla ještě upřesnil. Pojďme si celou problematiku projít od začátku až do konce.

Před vydáním „přelomových“ judikátů Nejvyšším soudem dlouho platilo, že volná živnost byla do obchodního rejstříku zapisována jako „výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona.“ To se však před pár lety změnilo v důsledku rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 27 Cdo 3549/2020, které podobný postup označilo za neurčitý.

Povinnost zápisu konkrétních oborů živnosti volné

Podle rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 27 Cdo 3549/2020, ze dne 12. 5. 2021, si každá obchodní korporace, jejímž předmětem podnikání je živnost volná, musí zvolit a do obchodního rejstříku zapsat některý z 82 oborů živnosti volné. Podle zmíněného rozhodnutí Nejvyššího soudu totiž: *„Ujednání stanov, podle něhož je předmětem podnikání akciové společnosti výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona, nespĺňuje požadavek určitosti, neboť z něj není zjevné, co je předmětem podnikání dané společnosti, a odpovídajícího výsledku se nelze dobrat ani výkladem. (...) Jednak by žádná rozumná osoba v postavení společníka či člena obchodní korporace nemohla z tohoto ujednání usuzovat, že vůlí společníků bylo podnikat ve všech výslovně vypočtených činnostech označených v této příloze pod body 1 až 79, a dále nelze pominout, že takto vymezeným „předmětem podnikání“ se odkazuje i na bod 80 přílohy č. 4 živnostenského zákona, a tedy se sjednává, že předmětem podnikání bude předem nevymezený okruh činností (...).*

Nejvyšší soud proto uzavírá, že ani výkladem ujednání stanov, podle něhož je předmětem podnikání akciové společnosti výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona, nelze zjistit, jaký je předmět podnikání společnosti (určit jeho konkrétní obsah). Takové ujednání je proto z důvodu neurčitosti jeho obsahu zdánlivé (§ 553 o. z.) a nepřihlíží se k němu (§ 554 o. z.). Na jeho základě tudíž není možné předmět podnikání do obchodního rejstříku zapsat.“

Podle Nejvyššího soudu musí společníci vždy zvolit konkrétní obory živnosti volné obsažené v příloze č. 4 živnostenského zákona a ty do společenské smlouvy (resp. stanov) obchodní korporace vtělit. Na základě toho následně budou zvolené obory do obchodního rejstříku zapsány jako předmět podnikání. Uvedený postup se podle Nejvyššího soudu aplikuje jak na nové zápisy, tak i na ty stávající, které je nezbytné opravit, pokud aktuální judikatuře nevyhovují.

Výkladový posun v soudní judikatuře

Ve vztahu k zápisům oborů živnosti volné do obchodního rejstříku došlo relativně nedávným rozhodnutím Nejvyššího soudu, sp. zn. 27 Cdo 3391/2023, ze dne 27.11.2024, k přesnějšímu „vytyčení mantinelů“ a vyjasnění postupu. V předmětném rozhodnutí Nejvyšší soud dospěl k závěru, že v zakladatelském právním jednání lze vymezit jednotlivé obory živnosti volné pouhým odkazem na živnostenský zákon. Na druhou stranu, při jejich zápisu do obchodního rejstříku to už možné není.

Řečeno slovy Nejvyššího soudu: „Jakkoliv si obchodní korporace může předmět podnikání v zakladatelském právním jednání dostatečně určitě vymezit i například odkazem na znění živnostenského zákona, v obchodním rejstříku musí mít zapsán konkrétní údaj o jednotlivých předmětech podnikání takto vymezených (jednotlivé obory živnosti volné).“

Pokud tedy společníci v zakladatelském právním jednání určí, že předmětem činnosti jsou obory živnosti volné, vyjmenované v příloze číslo 4 živnostenského zákona pod body 1 až 81, ve znění účinném ke dni, kdy bylo ujednání takto vymezení předmět podnikání vloženo do zakladatelského právního jednání, bude takovéto vymezení podle Nejvyššího soudu v pořádku. Jinými slovy - nepůjde o ujednání, které by bylo neurčité. Pokud však stejnou formulaci převezme rejstříkový soud a zapíše ji v nezměněné podobě do obchodního rejstříku, bude takový zápis už v rozporu s judikaturou Nejvyššího soudu.

V daném ohledu totiž Nejvyšší soud dovodil, že „[o]bsah údajů zapisovaných do veřejného rejstříku musí být seznatelný již ze samotného veřejného rejstříku; v tom spočívá jeden z účelů veřejného rejstříku právnických a fyzických osob. To platí i pro předmět podnikání. Osoba nahlížející do veřejného rejstříku musí mít možnost se obeznámit s předmětem podnikání (činnosti) obchodní korporace, aniž by jej musela (přes „odkaz“ uvedený ve veřejném rejstříku) dohledávat v dalších zdrojích. Předmět podnikání proto nelze zapsat například formou odkazu na další dokumenty, rejstříky či znění zákona, byť by šlo o veřejně dohledatelné zdroje. (...)

V poměrech projednávané věci by tudíž požadavkům zákona o veřejných rejstřících odporoval i zápis, jenž by doslovně kopíroval znění zakladatelského právního jednání dovolatelky, neboť kdokoliv by nahlédl do obchodního rejstříku, nezjistil by, jaký je předmět jejího podnikání. Pro seznámení se s tímto údajem by musel dohledat, který den bylo ujednání o předmětu podnikání včleněno do zakladatelského právního jednání dovolatelky, a posléze nalézt znění přílohy číslo 4 živnostenského zákona účinné k tomuto dni.“

Závěr

Pokud si dnes obchodní korporace pokusí do obchodního rejstříku zapsat živnost volnou jako předmět podnikání ve znění „výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“, rejstříkový soud takový návrh odmítne. Navíc pokud tento zápis stále má v obchodním rejstříku zapsaný „z minulosti“, může ji soud vyzvat k nápravě. Pokud by nápravu ve stanovené lhůtě nezjedнала, hrozilo by obchodní korporaci nejen uložení pořádkové pokuty až do výše 100 tis. Kč, ale v krajním případě i zrušení společnosti s likvidací. Z toho důvodu je potřeba, aby si obchodní korporace předmětnou záležitost daly pokud možno co nejdříve do pořádku, pokud tak ještě neučinily.

JUDr. Jindřich Vítek, Ph.D.,

zakladatel advokátní kanceláře Matzner & Vítek a odborný asistent na právnické fakultě

[Matzner & Vítek](#)

Anny Letenské 34/7
120 00 Praha 2

Tel.: +420 222 254 555

e-mail: info@matznervitek.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zelené standardy pro výstavbu a renovace: jaké povinnosti přinese nová evropská úprava?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 25.: Započtení](#)
- [Využívání holdingových struktur a na co si dát pozor](#)
- [Pluralita vedoucích odštěpného závodu](#)
- [„Těžko na cvičišti, lehký na bojišti“, aneb proč je kvalitní prodejní dokumentace klíčová \(nejen\) v automotive segmentu](#)
- [Územní plán jako klíčový faktor při oceňování pozemků](#)
- [Výpis z německého živnostenského rejstříku - kdy ho můžete potřebovat a kde a jak jej získat](#)
- [Aktuality ze světa nekalé soutěže](#)
- [Podíly pro zaměstnance v obchodních společnostech](#)
- [Evidence skutečných majitelů se uzavírá veřejnosti](#)
- [Transfer Pricing: Na co si dát pozor s blížícím se koncem roku](#)